

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

01601, м.Київ, пров. Рильський, 8

т. (044) 278-46-14

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

12.12.2011

№ 10/336

Київський апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

головуючого: Алданової С.О.

суддів:

при секретарі Кравчук О.І.

за участю представників:

від позивача - ОСОБА_1 (довіреність б/н від 01.08.2011 р.)

від відповідача - ОСОБА_2 (довіреність №4 від 07.06.2011 р.)

розглянувши у відкритому

судовому засіданні

апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю
«Укрсоцбудінвест»

на рішення

Господарського суду міста Києва

від 13.10.2011 р.

у справі № 10/336 (суддя Котков О.В.)

за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю
«Укрсоцбудінвест»

до Державного підприємства «Центральна учбово-
тренувальна база по ковзанярському спорту «Льодовий
стадіон»

про визнання недійсним правочину та стягнення коштів

ВСТАНОВИВ :

Товариство з обмеженою відповідальністю «Укрсоцбудінвест» звернулось до Господарського суду міста Києва з позовною заявою до Державного підприємства «Центральна учбово-тренувальна база по ковзанярському спорту «Льодовий стадіон» про визнання недійсним договору позики від 26.05.2009 р. №4/09, укладеного між Товариством з обмеженою відповідальністю «Укрсоцбудінвест» та Державним підприємством «Центральна учбово-тренувальна база по ковзанярському спорту «Льодовий стадіон» з моменту укладення цього договору. Стягнення з відповідача 30000,00 грн. – все, що відповідач одержав від позивача за договором позики від 26.05.2009 р. №4/09 та 16465,48 грн. – збитки у подвійному розмірі.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 13.10.2011 р. у справі №10/336 у задоволенні позову відмовлено повністю.

Рішення мотивовано тим, що зважаючи на необґрунтованість та недоведеність позовних вимог про визнання в судовому порядку недійсним повністю з моменту вчинення договору позики № 4/09 від 26 травня 2009 року з підстав відсутності спеціальної правосуб'єктності та введення в оману однією із сторін правочину, суд першої інстанції дійшов висновку, про встановлення факту відсутності у позивача матеріально-правових підстав для стягнення з відповідача переданої за Договором

поворотної фінансової допомоги у розмірі - 30000,00 грн. та заявлених до стягнення збитків в розмірі – 16465,48 грн.

Не погоджуючись з прийнятим рішенням, позивач звернувся до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, в якій просить вказане рішення скасувати та прийняти нове рішення, яким позов задовольнити повністю, змінивши описову та мотивувальну частини рішення.

Апеляційну скаргу мотивовано тим, що оскаржуване рішення є необґрунтованим, оскільки суд першої інстанції дійшов до висновків, які не відповідають обставинам справи, а також є незаконним, оскільки суд першої інстанції порушив норми матеріального та процесуального права.

Представник позивача в судовому засіданні повністю підтримав доводи, викладені в апеляційній скарзі.

Представник відповідача в судовому засіданні проти доводів апеляційної скарги заперечував, просив залишити скаргу без задоволення, а оскаржуване рішення – без змін.

Розглянувши доводи апеляційної скарги, перевіrivши матеріали справи, заслухавши пояснення представників позивача та відповідача, дослідивши докази, проаналізувавши на підставі встановлених фактичних обставин справи правильність застосування судом першої інстанції норм законодавства, Київський апеляційний господарський суд вважає, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню з наступних підстав.

26.05.2009 р. між позивачем (далі – Позикодавець) та відповідачем (далі – Позичальник) було укладено договір позики № 4/09 (далі – Договір або Договір позики), згідно умов якого Позикодавець надає Позичальнику поворотну фінансову допомогу, а Позичальник зобов'язується повернути надані грошові кошти в порядку та на умовах, передбачених Договором.

Згідно п. 2.1. Договору, поворотна фінансова допомога надається у національній валюті України в межах суми - 30 000,00 грн. Поворотна фінансова допомога надається не пізніше ніж через 3 робочих дні з дати підписання Договору.

З матеріалів справи вбачається, що на виконання умов Договору Позикодавець перерахував Позичальнику грошові кошти в розмірі - 30000,00 грн., що підтверджується платіжним дорученням № 65 від 26.05.2009 р. (належним чином засвідчена копія міститься в матеріалах справи).

Позивач стверджує, що за своєю правовою природою Договір є – договором позики. Згідно п. 6 ст. 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», надання коштів у позику - вважається фінансовою послугою. Згідно ч. 1 ст. 5 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», фінансові послуги надаються фінансовими установами. Установа позивача не відповідає вимогам, що встановлені законом до фінансової установи і, відповідно, не є фінансовою установою, а тому, позивач вважає, що Позикодавець не мав права надавати Позичальнику таку фінансову послугу як позика, а отже Договір був укладений між сторонами всупереч ст.ст. 1, 4, 5 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Згідно ч. 1 ст. 207 ГК України, господарське зобов'язання, що не відповідає вимогам закону або укладено учасниками господарських відносин з порушенням хоча б одним з них господарської компетенції (спеціальної правосуб'єктності), може бути

на вимогу однієї із сторін, або відповідного органу державної влади визнано судом недійсним повністю або в частині.

Таким чином, позивач вважає, що Договір підлягає визнанню недійсним на підставі ч. 1 ст. 207 ГК України, як такий, що укладений Позикодавцем із порушенням його господарської компетенції (спеціальної правосуб'єктності).

Позивач стверджує, що введення відповідачем позивача в оману полягає у замовчуванні Позичальником існування обставини, яка перешкоджала наданню Позикодавцем позики та вчиненню позивачем такого правочину, як укладення договору позики. Тому, Договір підлягає визнанню недійсним на підставі ст. 230 ЦК України, як такий, що вчинений позивачем під впливом обману, тобто навмисного введення його в оману відповідачем. При цьому відповідач має повернути позивачу все те, що він одержав за Договором, зокрема кошти в розмірі – 30000,00 грн.

Також, позивач посилається на те, що у зв'язку з укладенням та невиконанням договірних зобов'язань Позикодавцю було завдано збитки, які полягають у позбавленні можливості користуватись у своїй господарській діяльності коштами в розмірі 30000 грн. та отримувати від цього прибуток у період з 27.05.2009 р. до 11.08.2011 р. За розрахунком позивача сума збитків складає 8232,74 грн. та підлягає відшкодуванню у подвійному розмірі, а саме - 16465,48 грн.

В судовому засіданні 12.12.2011 р. відповідач пояснив, що фінансова допомога останньому на поворотній основі не може вважатися ні фінансовою послугою, а ні фінансовим кредитом, тому що не передбачає ні цільового використання отриманих коштів, ні одержання їх під відсотки, ні отримання прибутку, а тому 26.05.2009 р. позивачем відповідачу за договором позики № 4/09 було надано не фінансову послугу, не фінансовий кредит, а саме поворотну фінансову допомогу.

Також, відповідач пояснив, що позивач підписавши Договір позики № 4/09 від 26 травня 2009 року розумів його природу та наслідки його укладення, що підтверджується пунктом 7.8. Договору позики № 4/09 від 26.05.2009 р.

Відповідач, також, зазначив, що у зв'язку з правомірністю укладення сторонами Договору позики № 4/09 від 26.05.2009 р., який не передбачає отримання позивачем прибутку чи доходу, позивач не поніс і не міг нести збитки.

Згідно п. 1.22. ст. 1 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (був чинним на час укладення договору), фінансова допомога - безповоротна фінансова допомога або поворотна фінансова допомога.

Поворотна фінансова допомога - це сума коштів, передана платнику податку у користування на визначений строк відповідно до договорів, які не передбачають нарахування процентів або надання інших видів компенсацій як плати за користування такими коштами.

Аналогічне визначення поняття - «поворотна фінансова допомога» також наведено й в ст. 14 Податкового кодексу України, за якою поворотна фінансова допомога - сума коштів, що надійшла платнику податків у користування за договором, який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення.

Отже, як вірно зазначено місцевим господарським судом, передані позивачем відповідачу кошти за своєю правовою природою відносяться до одного з різновидів фінансової допомоги, зокрема - поворотної фінансової допомоги, що характеризується певною сумою коштів, переданою платнику податку у користування на визначений строк відповідно до договорів, які не передбачають

нарахування процентів або надання інших видів компенсацій як плати за користування такими коштами.

За таких обставин, колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції про те, що твердження позивача щодо того, що Позикодавець надав Позичальнику грошові кошти як позику в розумінні фінансової послуги в аспекті Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» є необґрунтованими.

Зважаючи на те, що поворотна фінансова допомога може надаватися у користування на визначений строк відповідно до договорів, які не передбачають нарахування процентів або надання інших видів компенсацій як плати за користування такими коштами особами, які можуть і не відноситися до фінансових установ, посилення позивача на те, що Позикодавець не є фінансовою установою, а тому в розумінні Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» не мав спеціальної правосуб'єктності щодо надання відповідачу позики в розмірі – 30000,00 грн. є недоведеними.

Частиною 1 ст. 230 ЦК України передбачено, що якщо одна із сторін правочину навмисно ввела другу сторону в оману щодо обставин, які мають істотне значення (частина перша статті 229 цього Кодексу), такий правочин визнається судом недійсним.

Обман має місце, якщо сторона заперечує наявність обставин, які можуть перешкодити вчиненню правочину, або якщо вона замовчує їх існування.

Пунктом 20 постанови Пленуму Верховного суду України № 9 «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» визначено, що правочин визнається вчиненим під впливом обману у випадку навмисного введення іншої сторони в оману щодо обставин, які впливають на вчинення правочину. На відміну від помилки, ознакою обману є умисел у діях однієї зі сторін правочину.

Наявність умислу в діях відповідача, істотність значення обставин, щодо яких особу введено в оману, і сам факт обману повинна довести особа, яка діяла під впливом обману.

Згідно ч. 1 ст. 628 ЦК України, зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

Відповідно до ч. 1 ст. 638 ЦК України договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору.

Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

Частинами 1, 2 ст. 180 ГК України передбачено, що зміст господарського договору становлять умови договору, визначені угодою його сторін, спрямованою на встановлення, зміну або припинення господарських зобов'язань, як погоджені сторонами, так і ті, що приймаються ними як обов'язкові умови договору відповідно до законодавства.

Господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів даного виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода.

Статтею 627 ЦК України встановлено, що відповідно до статті 6 цього Кодексу сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Пунктом 7.8. Договору визначено, що цей договір складений при повному розумінні сторонами його умов та термінології українською мовою у 2-х автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, - по одному для кожної із сторін.

З огляду на те, що сторонами у даній справі було взаємно досягнуто згоди щодо правової природи переданих за Договором коштів в розмірі –30000,00 грн. та інших умов Договору, колегія суддів погоджується з висновком місцевого господарського суду про те, що позивачем не доведено факт навмисного введення Позичальником в оману Позикодавця або замовчування обставин, які мають істотне зазначення, зокрема, щодо природи укладеного між сторонами правочину.

Враховуючи вищезазначене, апеляційний господарський суд погоджується з висновком суду першої інстанції про неможливість визнання правочину недійсним з підстав зазначених позивачем. Тому, в даному випадку відсутні і підстави для задоволення позовних вимог про стягнення з відповідача переданої за Договором поворотної фінансової допомоги розмірі - 30000,00 грн. та заявлених до стягнення збитків в розмірі – 16 465,48 грн. Разом із тим вказана обставина не позбавляє позивача можливості звернутись до господарського суду з позовними вимогами про захист його законних прав та інтересів з інших підстав.

Відповідно до ст. 33 ГПК України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог та заперечень.

Позивач, в порушення зазначеної норми, належним чином апеляційну скаргу не обґрунтував, доказів та підстав для скасування рішення суду першої інстанції апеляційному суду не навів.

Тому колегія суддів вважає, що рішення Господарського суду міста Києва від 13.10.2011 р. у даній справі є таким, що відповідає нормам матеріального і процесуального права, фактичним обставинам та матеріалам справи, у зв'язку з чим підстави для його скасування та задоволення апеляційної скарги відсутні.

Керуючись ст.ст. 99, 101, 102, п. 1 ч. 1 ст. 103, ст. 105 ГПК України, Київський апеляційний господарський суд

П О С Т А Н О В И В :

Апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Укрсоцбудінвест» залишити без задоволення.

Рішення Господарського суду міста Києва від 13.10.2011 р. у справі №10/336 залишити без змін.

Справу №10/336 повернути до Господарського суду міста Києва.

Постанова набирає законної сили з моменту її прийняття і може бути оскаржена до Вищого господарського суду України протягом двадцяти днів з дня її прийняття.

Головуючий суддя

Судді